

Motion till riksdagen 2005/06:Ub353

av **Jeppe Johnsson (m)**

Skolpliktskostnader

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ersättningen för fristående skolor skall vara densamma som för kommunala skolor.

Motivering

I många kommuner drar man fortfarande av för s.k. skolpliktskostnader då man bestämmer nivån på bidraget till eleverna i fristående skolor. Kommuner som gör avdrag för s.k. skolpliktskostnader anser att de bl.a. måste ha en beredskap för att ta emot de barn som går i friskolor, om det av någon anledning uppstår ett sådant behov.

Är det möjligt att beräkna en sådan hypotetisk kostnad? Resonemanget bygger på att det i den kommunala skolan finns ett antal tomma platser som står och väntar på vart och ett av de barn som går i en friskola, det vill säga att dessa platser och kostnader faktiskt existerar. Så är naturligtvis inte fallet. De kommunala skolorna utnyttjar självfallet alla de resurser som de får till de elever som finns i de egna skolorna. Detta innebär att friskolornas elever får betala en resursförstärkning i de kommunala skolorna. Alltså, den kommunala skolan får ett resurstillskott som är ca 5 % av friskolans bidrag för att hypotetiskt kunna ha beredskap för att ta emot friskolans elever. Detta sätt att räkna kan dessutom innebära att ju fler friskoleelever som finns i en kommun, desto mindre bidrag får just dessa elever.

Om det nu inte uppstår ett sådant behov, vad händer då med dessa pengar? Går de tillbaka till friskolan? Så har inte skett i något fall som jag känner till. Då kommunerna har räknat fram dessa s.k. skolpliktskostnader har man ensidigt räknat med att elever kommer från friskolor till den kommunala skolan. Man har inte gjort några beräkningar för den motsatta situationen, dvs. att elever går från den kommunala skolan till en friskola. Denna situation torde i många kommuner var lika vanligt förekommande.

Fel! Okänt namn på

Frågan om s.k. skolpliktskostnader har tagits upp i olika sammanhang i riksdagen. I samband med behandlingen av proposition 2001/02:35 "Fristående skolor" avslogs föreslagna lagregler om rätt för en kommun att vid beräkningen av bidrag till fristående skolor ta hänsyn till kommunens ansvar för att bereda utbildning barn och ungdomar i kommuner, dvs. det som brukar benämnas skolpliktskostnader (bet. 2001/02:UbU7, rskr. 184).

Inom ramen för en pågående studie om fristående skolor har Skolverket frågat alla kommuner (med minst en fristående skola) om hur beräkning av ersättning sker till de fristående grundskolorna. Cirka 40 % av kommunerna svarade att de räknar av kostnader för "skolpliktsansvar" medan ca 60 % svarar att man inte gör det. Den procentsats som angavs vid beräkning av "skolpliktsavdraget" varierade ganska mycket, men ett relativt stort antal kommuner angav en procentsats om 5 % (uppgifter från riksdagens utredningstjänst 2005-02-18).

De kommuner som gör avdrag för s.k. skolpliktskostnader är enligt riksdagsbeslut ålagda att precisera sina kostnader för den påstådda överkapaciteten. Några kommuner räknar in kostnaden för inflyttning från andra kommuner och kostnad för "dyrare glesbygdsskolor". En del kommuner räknar det som en kostnad att vissa av kommunens klassrum inte är fullt utnyttjade på grund av att antalet elever inte når upp till en viss nivå. Andra kommuner anger att ett antal dyra små skolor skall räknas in i det som kallas skolpliktskostnader.

Detta är några exempel från den rika flora av olika merkostnader som den kommunala skolan anser sig ha, på grund av att det finns en eller flera friskolor i kommunen. Nuvarande situation måste redas ut. Det är inte rimligt att tillämpningen av det riksdagsbeslut som hänvisas till ovan kan tolkas på så många olika sätt i olika kommuner. Godkända friskolor måste behandlas lika och rättvist i hela landet. Det beslut som fattats av riksdagen måste gälla i alla Sveriges kommuner. Ersättningen för fristående skolor skall vara densamma som för kommunala skolor.

Stockholm den 3 oktober 2005

Jeppé Johnsson (m)